

Kurz práce s informacemi

Nástroje na práci s písmem

Rozšiřující studijní materiál k modulu č.

10

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Michal Černý

V tomto materiálu si představíme několik nástrojů, které lze použít pro tvorbu vlastního písma či úpravy již stávajících sad fontů. Prostor bude věnován také aplikacím, které se věnují správě těchto objektů. V neposlední řadě se podíváme na několik zdrojů volně dostupných písem, které jistě každý typograf ocení.

Nástroje pro práci s písmem

Naše pozornost bude zaměřena na vektorová písma, jež jsou definovaná pomocí křivek. To znamená, že je možné libovolným způsobem měnit jejich velikost. Toto řešení je vhodné z hlediska dalších úprav a nabízí také kvalitní tiskové výstupy. Mezi neznámější formáty patří Type 1 (Adobe), TrueType (Apple a Microsoft) a OpenType (Adobe a Microsoft). Dříve existovala také písma bitmapová, která byla definována pomocí bodů v mřížce. Toto řešení se dnes již vůbec nepoužívá.

Editory písma

FontLab Studio

Zřejmě neznámějším a nejlepším nástrojem na tvorbu písma je FontLab Studio, které je dostupné pro MS Windows a Mac OS. Program je určený pro samostatné kreslení, úpravy a návrhy již hotových písem ve formátech TrueType, OpenType, Adobe Type 1 či Multiple Master a několika dalších. Velmi důležitá je u FontLab Studia podpora kódování Unicode, které je možné vnímat již jako samozřejmost.

Celý nástroj na první pohled působí trochu jako klasický vektorový editor. Ostatně již hotové křivky z Illustratoru lze snadno importovat. Mezi nástroji nechybí klasické pero na tvorbu čar a křivek, guma či speciální nástroje na interpolaci, spojování, rozdělování, prolínání či odečítání stávajících křivek. Samozřejmě je možné dát si různé znaky na pozadí a obkreslovat je atp. Velkou výhodou je také podpora kerningu, který je možné ručně nastavit. Celkově se jedná o zřejmě nejlepší nástroj, ve kterém lze fonty vytvářet. Jeho jedinou větší nevýhodou je cena 649 USD (asi 12 tisíc korun).

TypeTool

Stejně jako předchozí nástroj pochází od firmy FontLab, ale již s podstatně přijatelnější cenou 99 USD (asi 1900 Kč), což je částka, kterou do podobné aplikace lze investovat. Možnosti a ovládání jsou v zásadě velice podobné, jen v této nižší verzi některé pokročilé nástroje a funkce chybí. Asi největším nedostatkem je absence možnosti nastavení kerningu a hintingu, který aplikace provádí sama zcela automaticky. Bohužel ani výsledná písma nejsou tak kvalitní. Přesto zřejmě většině lidí bude bohatě dostačovat.

FontCreator

Font Creator jde cenou ještě níže na 79 USD (1500 Kč), nevýhodou je, že je dostupný jen pro platformu Windows. Aplikace umožňuje převod loga a dalších prvků z bitmapy na křivky a opačně, což ale ne vždy funguje úplně spolehlivě. Nechybí ani základní podpora kerningu, umí vytvořit vzory pro jednotlivá písma, která si uživatel postupně upravuje atp. Nechybí konverze naskenovaných obrázků do obrysů či písma. Příjemné jsou také nástroje na hromadnou úpravu celých sad nebo možnost práce s poškozenými písmi. Celý nástroj je vhodný spíše pro začínající uživatele, ale pro profesionální nasazení se příliš nehodí.

FontStruct

Pokud si chcete tvorbu písma vyzkoušet v online a zábavné formě, můžete sáhnout po FontStruct, který umožňuje tvořit písma v TrueType. Tvorba probíhá velice jednoduše – stačí se zaregistrovat, založit si projekt a pak z jednotlivých stavebních kamenů vybudovat celou potřebnou znakovou sadu. Vytvořené dílo pak můžete stáhnout či sdílet.

Podporována je česká diakritika a celý proces tvorby je intuitivní a zábavný. Na rozdíl od TypeTool či FontLab Studio není třeba mít nějaké hlubší základy práce s vektorovou grafikou. Stačí se hned pustit do práce. Na první pohled vše vypadá, jako kdyby se vymodelovalo z pixelů – práce s elementy v mřížce zde má jen uživatelský efekt. Tento nástroj tak rozhodně stojí za zkoušku.

YourFonts

Rozhodně zajímavou službou je YourFonts, který je online a slouží pro vytvoření vlastní sady písma. Postup je přitom následující:

1. Tisk šablony
2. Ruční vyplnění
3. Naskenování
4. Nahrání na server
5. Stažení písma v TrueType.

Aplikace přímo nepodporuje diakritiku, což lze s trochou šikovnosti obejít. Je vhodný spíše pro jednodušší účely, protože se v něm ne úplně dobře vytvářejí ligatury. Přesto může být celý projekt pro někoho zajímavý, i přes své ne zcela obvyklé a tradiční řešení.

Správa písma

Font Fitting Room

Font Fitting Room je jeden z neznámějších nástrojů na správu písem. Podporuje TrueType písma (.ttf, .ttc), OpenType písma (.ttf, .ttc, .otf), PostScript Type 1 písma (.pfm, .pfb) a Microsoft Windows písma (.fnt, .fon). Jednotlivé balíčky s fonty lze snadno instalovat, odebírat, ale také třeba jen nahrát do kontejneru, který je učiní použitelné jen do vypnutí počítače. Samozřejmostí je možnost tisknout jednotlivá písma a jejich náhledy. Nechybí ani podpora pluginů, vyhledávání nebo možnost sledovat kerning. Placená de luxe verze je rychlejší a nabízí pokročilejší možnosti zprávy fontů.

FontList

Bezplatným jednoduchým nástrojem je FontList, který dokáže vygenerovat RTF soubor se vzorky všech nainstalovaných fontů, který si můžete vytisknout.

AMP Font Viewer

Další nástroj určený především pro méně náročné uživatele dokáže zobrazovat náhledy jednotlivých písem či tisknout jejich náhledy. Jednotlivá písma je možné odebírat, instalovat nebo organizovat do skupin. Pracuje s TrueType a OpenType fonty a stejně jako Font Fitting Room si poradí s funkcí dočasného užití fontu do vypnutí.

Cfont Pro

Šikovný nástroj pro hledání vhodného fontu je Cfont Pro, který je nyní bezplatný. Nejen že je možné jednotlivá písma procházet a prohlížet, ale také z nich umí vytvořit slideshow. Jde tedy o ideální nástroj v okamžiku, kdy hledáte písmo pro nějaký účel a nevíte, které by bylo to pravé. Stačí spustit a dívat se. Podporovány jsou fonty TrueType, OpenType, Bitmap a Postscript Type 1. Aplikace má jinak všechny běžné funkce, jako je instalace a odebírání písem, jejich tisk a prohlížení.

Zajímavé zdroje bezplatných fontů

Na tomto místě již bez dalšího uvádíme seznam adres, kde je možné nalézt některé volně dostupné fonty. Vytvoření základní databáze patří jistě k činnosti každého, kdo se chce DTP, sazbu či typografií zabývat.

- <http://www.stormtype.com/>
- <http://www.ceskefonty.cz/>
- <http://www.exljbris.com/>
- http://www.greekfontociety.gr/pages/en_typefaces1.html
- <http://lege.cz/typo/fonty.htm>
- <http://www.bvfonts.com/tou.php>
- <http://fontfabric.com/>
- <http://www.theleagueofmoveabletype.com/>
- <http://www.urbanfonts.com/>
- <http://www.dafont.com/>
- <http://www.smashingmagazine.com/2007/11/08/40-excellent-freefonts-for-professional-design/>

Závěrem

Jak je vidět, nabídka nástrojů na tvorbu fontů je skutečně široká. Nikomu tak v zásadě nic nebrání v tom, aby se do tvorby mohl sám pustit. Zvláště ze začátku se přitom není radno řídit jen vlastním vkusem a stylem, ale také sledovat literaturu a současné proudy a trendy. Ze zahraničních časopisů lze doporučit především prestižní font magazin (<http://www.fontshop.com/blog/fontmag/>), který je jednoznačnou světovou špičkou, či blog I Love Typography (<http://ilovetypography.com/>). Z českých pak především web a časopis Typo (<http://www.typo.cz/>).

Kreativnímu myšlení se jistě meze nekladou a písmu se v současné společnosti věnuje stále větší prostor. Jde o nezanedbatelnou část vizuální komunikace, která má vliv na to, jak danému sdělení druhý porozumí, jak ho bude emocionálně, ale i racionálně vnímat. Proto by mu měl každý věnovat náležitou pozornost. A to bez ohledu na to, zda vytváří nějaký software, webovou stránku nebo infografiku či obyčejnou prezentaci.